

B 3059/1

I. év.

DUNÁNTÚLI KAT. TANKERÜLET.

A pannonhalmi Szent Benedek-rend
gróf Clano Galeazzo és Costanzo-
Gimnáziumának és Nevelőotthonának

ÉVKÖNYVE

az 1939/40. iskolai évről

Közzétette: KOVÁTS ARISZTID igazgató.

ANNUARIO

dell'anno scolastico 1939-40.

del Ginnasio Benedettino
di Pannonhalma
„Conti Galeazzo e Costanzo Clano”

Pubblicato da ARISTIDE KOVÁTS Direttore.

PANNONHALMA, 1940.
Kiadta az Intézet Igazgatósága.

B 3059/1

DUNÁNTÚLI KAT. TANKERÜLET.

A pannonhalmi Szent Benedek-rend
gróf Ciano Galeazzo és Costanzo-Gimnáziumának
és Nevelőotthonának

ÉVKÖNYVE

az 1939/40. iskolai évről
az iskola megindulásának évében.

Közzétette:

KOVÁTS ARISZTID
igazgató.

ANNUARIO

dell'anno scolastico 1939-40.
del Ginnasio Conti Galeazzo e Costanzo Ciano
dell'Ordine Benedettino di Pannonhalma
nell'anno della fondazione.

Pubblicato
da APISTIDE KOVÁTS
Direttore.

PANNONHALMA, 1940.
Kiadta az iskola igazgatósága.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
<i>Horthy Miklós</i>	5
<i>Pannonhalma</i>	8
<i>A tízéves fiú</i>	11
<i>Az 1939—40. iskolai év</i>	19
<i>I. Iskolánk megindulása, célja</i>	19
<i>II. Iskolánk belső élete</i>	23
1. Az iskolai év lefolyása	23
2. A fegyelmi állapot	23
3. A tanulmányi előmenetel	25
4. Az egészségi állapot	25
5. Valláserkölesi és hazafias nevelés	25
6. Művészi nevelés	29
7. Iskolai ünnepélyek	31
8. Játék és sport	33
9. Kirándulások	35
10. Filmügy	37
11. Olasz társalgás	37
12. Német társalgás	41
<i>III. Segélyezések, jutalmak</i>	43
<i>IV. Iskolai hatóságok és a tan. testület</i>	43
<i>V. Tananyag</i>	47
<i>VI. Tankönyvek</i>	47
<i>VII. Könyvtárak és szertárak</i>	47
<i>VIII. Szent Benedek-gárda</i>	49
<i>IX. Erdem:orozai</i>	52
<i>X. Statisztika</i>	54
<i>Tájékoztató</i>	58
<i>Intézetünk új növendékei</i>	61

INTÉZETÜNK TAVASZA
PRIMAVERA NEL NOSTRO COLLEGIO

A megindulók imája:

Mindenható, örök Isten!

Szenteld meg, kérünk, szolgálatunk útján ezt az iskolát és nevelőotthont! Áraszd rá áldásodat és bőséges békédet!

Azokat, kik benne tanítanak, töltsd be tudományodnak, bölcseségednek és félelmednek szellemével; azokat pedig, kik benne tanulnak, segítsd kegyelmeddel, hogy ami üdvös dolgot hallanak,

értelmükkel felfogják,
szívükben megtartsák és
cselekedeteikkel megvalósítsák!

(Az Egyház liturgiájából: *Benedictio domus scholarum.*)

La preghiera dei principianti:

Dio Onnipotente e Eterno!

Santifica, di grazia, attraverso il nostro servizio questa Casa Educativa!

Scenda abbondante la tua benedizione e la tua pace!

Riempi con lo spirito della tua scienza, della tua saggezza, e del tuo timore gl' insegnanti; aiuta con la tua grazia i discepoli affinché comprendano con il loro intelletto, conservino nei loro cuori e realizzino nei loro atti ciò che ascoltano.

(Dalla liturgia ecclesiastica: „*Benedictio domus scholarum.*“)

HORTHY MIKLÓS.

1920—1940.

Mindig öröm és büszkeség tölti el az embert, ha a világ államfői közt megpillantja Kormányzó Urunknak igazán uralkodói fejét. Nagyszerű alkatú koponyája és ritkaszép férfiarca a szellemi és lelki tulajdonságok oly szerencsés együtteséről beszél, aminő nem mondható gyakorinak még a legmagasabb vezető egyéniségekben sem. Istenáldotta adottságai között a hangsúly nem ezen, vagy amazon a kiváló képességen van, hanem lényének mindent átjáró alapgyökérzetében, eredőjében és összefogójában. Fölmagasztalásának titkát régen magában hordta már, államfői önérzetének alkotóelemei egyéniségének mindenkor legszentebb javai közé tartoztak. Évtizedekkel megválasztása előtt már övé a bűvös hatalom, a legigazibb uralkodói képesítés, az örökölt és önneveléssel megerősített egyetemes nagy ajándék: a talpig való férfiasság kiáltása.

Kemény férfiasságából mint központi forrásból fakadnak személyiségének nagy értékei. Makkegészség és minden mesterkéltségtől mentes természetesség jellemzi testi és lelki szempontból egyaránt. Ezért világosan és tisztán lát, habozás nélkül, biztosan ítél és bátor elszántsággal cselekszik. Gondolkodását nem fertőzték meg ködös elméletek, józanságát nem tudták megrabolni a szenvedélyek, az élet kényelme és szépségei; az igazság arcát nem takarta el élőle a felsőbb tízezrek életmódjának önmaguk és bálványaik körüli bolygómozgása s terméketlenítő zártsága; elhatározóképességét és ütésre kész akaratát érintetlenül megőrizte ideggyengeségbe, elpuhultságba és álmokba merült kortársak közepett is. Életének szoborszerű szilárdságában oly változatlan őserővel áll a szüntelenül hullámozó mindennapok sodrában, mint a földbenőtt magyar pásztor a fergeteges pusztai viharban. Mert Pásztor Ő és Őr. Ez a hivatás égett benne a Novara parancsnoki hídján, ezt a küldetést teljesítette a »bűnös Budapest«-re fehér lovon bevonuló Vezér, erről tanuskodnak kormányzói szövegai, politikai el-

határozásai, személyi cseréi, ezt mutatja mérhetetlen rónákon acé-
lozott, mindent átható vigyázó szeme s felolvasásaikor a hangjában
rezgő finom, édesatyai aggódás.

Őr, vagyis katona. Ősi magyar és született vitéz: fajtánk em-
berfogalmának nagyszerű megtestesítője. Minden porcikájában és
mozdulatában él a fegyelem, az engedelmesség és a parancsolás
erénye, a felelősségtudat komolysága és a kezdeményezés merész-
sége. Tud kockáztatni és nyerni, feláldozni és megőrizni. Katonás-
egyénisége jelentette a szabadító fegyvert és az életet tartó re-
ményt a lefegyverzettség és meggyalázottság legszomorúbb napjai-
ban. Így lett Ő és nemzeti serege a hősi életeszmény és a magyar
vigasztalás valósága.

*»Legenda vagy itt, mese, fogalom,
Aranyvitéz és Máltai Lovag.
Serged: a Csaba vezér serege,
Bosszús titánok és táltos lovak!« (Végyvári.)*

S a Férfi mellett ott áll a Nő, a legszebb magyar asszony, út-
jának nem mellőzhető osztályosa, erényeinek és sikereinek komoly,
kiegészítő részese és legjelentősebb, első munkatársa. Az igazi
feleség szelleme ott él, ha sokszor láthatatlanul is, a férj minden
munkájában és alkotásában. Így vonul be a Kormányzói Hitves a
magyar történelem utóbbi húsz évébe. Az Ég áldása és népünk min-
den szeretete, tisztelete és hódolata boldogítsa ezt a szépséges
Emberpárt, nemzetünk Édesatyját és Édesanyját!

A tízéves fiú.*

Nevelőotthonunkban, mivel csak elsős, azaz általában tízéves tanítványaink voltak, — mint a fényszóró a kiszemelt tárgyra — úgy irányult figyelmünk a tízéves fiúra.

A mai fejlett neveléstudomány erősen hangsúlyozza (v. ö. Furfey: *The growing boy*, Macmillan, 1930.), hogy a fiúnál is minden évnek megvannak a maga jellegzetes testi-lelki tulajdonságai. A gyermek kis egyénisége egyre bontakozik, változik. Nem ismerhetjük jól a gyermeket, nem gondoskodhatunk megfelelően jelleme alakulásáról, ha nem igyekszünk a gyermeket élete minden évében minél alaposabban tanulmányozni. Erre nyílt alkalmunk az elmúlt évben, mikor kevésszámú, átlag tízéves fiúkkal állandóan együtt élhettünk.

A következőkben megrögzítjük, megállapítjuk, milyenek ebben a korban a gyermeknek a nevelés szempontjából kedvező és kedvezőtlen tulajdonságai és megállapítjuk azt is, hogy hogyan igyekeztünk ezek ismeretében a tízéves fiúra hatni.

A tízéves gyermek még mindig nagyfokban önző. Az ő személye a legfontosabb. Az első jó falatot neki kell megkapnia, ha valami kedvezmény kínálkozik, csak az ő személye jöhet számításba, a labdarúgásnál nem az összjáték a fontos, hanem az ő kis személyének érvényesülése. Amit Mécs László a gyermek ő fenségéről, az ő igényeiről megállapított, az még nagyrészt elmondható az önző természetű tízéves gyermekről is.

Ez az önzés az egyetlen gyermekben általában még fokozottabb mértékben van meg. Egyenesen erőszakos tud lenni. Megszokta ugyanis, hogy akaratát teljesítik.

A tízéves fiút közönsben is, egyénileg meg kell győznünk, hogy nem az ő kénye-kedvének, hanem az igazságnak érvényesülése a fontos. Az elsőség csak az érdem jutalma lehet, a jobb viseleté, a jobb tanulásé, a többiekért végzett szolgálaté. A szociális szempontnak, vagy az okos szeretet szempontjának is érvényesülnie

* »Il ragazzo di dieci anni« — Per i genitori dei nostri ragazzi.

kell. Meggyőzésünk alapján egyre jobban megérti a gyermek, hogy annak kell juttatnunk az elsőséget, a kedvezményt, akinek társadalmi körülményei miatt még nem volt eddig alkalma hasonló jót élvezni. Sőt hamarosan maguk fogják kívánni, hogy egy bizonyos kínálkozó kedvezményt eddig mostohább sorsban élő társuk kapjon meg.

Különösen fontos, hogy önző, elsőségre való törekvéseik alkalmával fokozatosan átítassuk lelküket azzal a meggyőződéssel, hogy nem elsősorban anyagi javakban, hanem a lelki jóságban, a rendszeretben, a hasznos ismeretekben, a másokért hozandó áldozatokban kell elsőségre törekednünk. Ha ugyanis nem fordítunk erre elég gondot, megrögződik lelkünkben a legrútább hibák egyike, az önzés, »melynek nincs vigasztalása a földön«.

A tízéves gyermeknek természetyszerűen *kicsiny a munkabírása*. Komoly és kitartó testi vagy szellemi munkára teljesen alkalmatlan. Ugyanakkor szinte követelőleg lép fel benne a *játékvágy, a játék szükségyszerűségének érzése és mindeneknél nagyobbra értékelése*.

Általános tapasztalat, hogy a tízéves gyermek, mikor középiskolai életének legelején a másnapra szóló munkához lát, nem a nehezebb tanulnivalót veszi elő, pl. a megtanulandó nyelvtani szabályokat, hanem a legkönnyebbel kezdi, azzal, ami játékjellegű. Idejét be nem osztva először a rajzhoz fog — pedig esetleg csak egy hét múlva lesz rajzórája; majd jön a szépírás, a kottairás, a térképpel való bibelődés, az érdekesebb számtani feladat, majd a könnyebb vers s végül, mire az igazi tanulnivalóra kerülne a sor, már kifogyott az időből.

Egyik legelső kötelességünk tehát, hogy megtanítsuk a gyermeket tanulni. Teendők tehát az, hogy a fiúkkal — idejüket besosztva — először együtt készüljünk. Elemi módon, de rá kell őket szoktanunk, hogy milyen fontos az idővel való gazdálkodás és a teendőknek nehezebb és fontosabb természetük szerint való besosztása.

A tízéves gyermeknek a komoly, fárasztó testi és szellemi munkától való huzódozása és a játék felé való hajlása fiziológiailag és lélektanilag is a legtermészetesebb jelenség. Ha ezzel mi felnőttek nem számolunk és kelleténél erősebb munkára rákényszerítjük s az annyira szükséges játéktól elzárjuk, nagyon végzetes hibába eshetünk. A gyermeket nem lehet befogni hosszú és fárasztó munkába. A délelőtti 4—5 órai iskolai munkára nem következhetik újabb hosszú délutáni munka. Ha valamikor, hát ebben a korban

kell az iskolai munka javarészét a délelőtti órákon elvégezni. A gyermeknek fejlődnie kell. Ezt pedig hátráltatja a sok, padnál, asztalnál való görnyedés. A tízéves gyermeknek, amint azt kívánja, sokat kell mozognia, tüdejét, izmait működtetnie — jól irányított játékokban.

A nevelőnek szép feladata, hogy kihasználja a gyermeknek játékos kedvét, szenvedélyét. A játék kapcsán a legpompásabb erkölcsi nevelés valósítható meg. A jól vezetett játékban a legszebb tulajdonságok, a legszebb társadalmi erények alakulhatnak ki: az önuralom, a lelki finomság, a bajtársiasság, más győzelmének lelki nyugalommal való elviselése, a lelki higgadságnak megőrzése veszteség esetében is, az együtműködésre való készség. Öntudatlanul is kifejlődik a fiúkban az a meggyőződés, hogy később csak az tud jól összedolgozni, aki fiatal korában megtanult jól összejátszani.

A gyermeknek a játékra való hajlandóságát, a kézzelfogható dolgok iránt való érdeklődését a tanulásban is ki kell használnunk. Játékos, rájzoló készségére támaszkodva le lehet vele rajzoltatni, amit a magyarban, a földrajzban, a természetrajzban tanult, látott. Milyen értékes eszköze lehet az ilyen működtetés a megfigyelő készség kifejlesztésének.

Intézetünkben az olasz társalgás is teljesen játékos alapon történik. Erre a társalgásra ugyanis a nap utolsó óráiban kerül a sor, tehát akkor, amikor a gyermek már ki van fáradva. Rajzolt kép vagy kész faliképek alapján, melyek valami mesét, állattörténetet vagy adomát ábrázolnak vagy pedig olasz lapokból vetített »moziregények« nyomán történik a beszélgetés. Nem érzik a fiúk a tanulás terhét, de érzik, valósággal élvezik a változatos képeket, jeleneteket s az olasz szavak, kifejezések szinte játszva, észrevétlenül rögződnek bele legalább is az értelmesebbek lelkébe.

A játszva tanulás elve ügyesen alkalmazva nem »pedagógiai humbug«, hanem határozottan kitűnő pedagógiai módszer.

A játék fogalmában benn van, de külön is ki kell emelnünk, hogy a gyermek éltető eleme a *mozgás*. A folyosón legtöbbször szalad, a lépcsőn nem tud lassan járni. A mozgalmas játékot kedveli, a párban való sétát végtelenül unalmasnak tartja. Vallják azt öntudatlanul is, amit egyszer egy angol diák mondott: »Sétálni? Mi nem bírjuk ily prózai módon időnket eltölteni.«

Míg tehát az a feladatunk, hogy a gyermeket a folyosón, a lépcsőn való rohanó kedvében mérsékeljük, addig alkalmat kell adni számára a sok mozgásra. Fejlődése ugyanis megkívánja ezt. Az utcán való sétálás csak akkor helyén való, mikor más egyebet nem

lehet csinálni. Kirándulások alkalmával a város, illetőleg a falú utcáin csapatban kell vonulni, de elhagyva a lakottabb helyeket, hadd élvezzék a fiúk a »bandában« való vonulás gyönyörűségeit. Sétára elég annyi, amennyi idő alatt a játéktérre vonulhatnak. Ott aztán engedjük őket mozogni, versenyezni, váltakozva labdarúgást, Turul-játékot, repülőlabdajátékot játszani.

Tudjuk, hogy az egészen kis gyermek milyen hamar ráun játékszereire. Ez jellemzi még a tízéves fiút is. *Változatosság kell neki.* Elég, hogy egyik társuk elkezdjen papirosból repülőgépet csinálni, vagy bélyeget gyűjteni, stb., a többi utánozza, míg pár nap alatt valami »új izgalom« nem kapja el őket. Engedjünk szabad folyást az ilyen kis kedvteléseknek. Ezekben a játékokban, ezekben a kis »mániák«-ban is sok nevelőérték lappang. A fiúk sokszor meglepő leleményességgel, változatossággal oldják meg ugyanazt a kis problémát. Egymástól sokat ellesnek, sokat tanulnak.

A mozgásra, a változatosságra irányuló beállítottságnak egy magasabb megjelenési formája annak a kalandvágynak ébredése, jelentkezése, amely inkább a 13 és 14 éves fiúkra jellemző. A tízéves fiú ezen adottságával szemben kettős a feladatunk. Míg övük öt a két véglettől: a gyávaságtól és meggondolatlan vakmerőségtől, kiemeljük és dícsérjük előttük a férfias bátorságot. A gyermeklélek pompásan visszhangzik az ily irányú hangokra. Szívesen hallgatják azokat a történeteket, amelyek dícsérőleg emelik ki a férfias vonásokat. A későbbi jó katonákban ilyen behatások alapján kezd alakulni a hősi lélek. Látjuk, hogy a mostani második világháború kimenetelére milyen döntő befolyással vannak az elszánt, férfias vállalkozások. Ilyen természetű hősi vállalkozásokat elemi fokban tőlük is kívánhatunk. Neveljük őket arra, hogy két kínálkozó feladat közül válasszák a nehezebbet, »mert az férfiasabb«. Továbbá egyre hangoztassuk előttük, hogy a megkezdett és jónak megismert vállalkozást, a vállalt munkát soha abba ne hagyjuk. Így illik ez az igazi férfiúhoz.

Ugyanakkor, amikor a kisfiú megcsodálja a bátor, férfias viselkedést, gyengéd érzelmekre, szeretetre vágyódik. A kisfiú *szeretetre éhes.* A tízéves gyermek még nagyon anyás. Kell neki, hogy édesanyjához, vagy aki iránt bizalommal van, valósággal hozzá simulhasson. A nevelő maga ne nyuljon cirogatólag, becézőleg a gyermekhez, de ha az közeledik pl. prefektusához, engedje magához. Engedje meg az édesanyától elszakadt gyermeknek, — később úgyis leszokik róla és le is kell szoktatni, — hogy akár belé is csimaspaszkodják, úgy ahogy azt édesanyjával teszi. Jól van az, ha

a nevelőintézetben az igazgató a tartózkodóbb, a szigorúbb édesapa szerepét játssza, a prefektus pedig az édesanya szerepét tölti be. Így legjobban van pótolva a nevelőotthonban: a nagy családban az édesapa és az édesanya, egyszóval a szülői környezet.

A tízéves gyermek erősen *társas lény*. A gyermek nagyon szereti az édesanyját, de úgy, hogy édesanyjától hamar áttérhet barátaihoz, társasjátékaihoz. Éppen ezen tulajdonsága miatt való annyira a gyermeknek az internátusi nevelés. Ebben a felfogásban elsősorban az angol vezet, aki azt tartja, hogy nem is igaz diák az, aki nem nevelőintézetben nevelődött.

Természetes, hogy a jó szülői nevelés a maga nemében páratlan, de viszont vannak jó hatások, amelyeket a szülői otthon nem, csak az intézeti nevelés tud megadni. A játéknál említett társas erények, a későbbi társadalmi életben annyira szükséges tulajdonságok, csak a társas nevelés keretében bontakozhatnak ki eredményesen.

Bár a kis diák társas lény, mindig akadnak a nevelőotthonban »passer solitarius«-ok, akik szívesen vannak egymagukban. Különösen az ilyen természetűeknek tesz jót a társas nevelés. Egyéniségüknek megfelelő módon bele kell őket vinni a közösségbe, ne hogy később külön természetekké váljanak.

A tízéves gyermeknek társas természetéből következik, hogy erős benne a *szereplési vágy*. Nem igen ismeri a lámpalázat; szívesen szaval, szívesen olvas elő, stb.

Amikor arról volt szó, hogy intézetünkben rádióközvetítés lesz, egy-két ügyesebbet akartunk csak szerepeltetni. Erre azonban mindegyik azt kérte, hogy ő is hadd szólhasson bele a mikrofonba. Az esdő kérésnek kár is lett volna ellenállni. Így aztán, ha pár szóban is, de mindegyik megszólalhatott a hanghullámokon keresztül.

A jó nevelőnek a gyermeknek ezt a nagy bátorságát ki kell aknáznia. Korán és gyakran kell szerepeltetni a gyermeket, hogy minél előbb megszokja a nyilvánosságot. Már az iskolai lecke-ként feladott anyagot, a verset, egy szép kis prózai részletet, vagy akár mást is necsak a padban mondassuk el vele, hanem a katedréről is. Hadd nézzen szembe minél előbb a »közönség«-gel! A gyermek-kori és ifjúkori szereplés hiánya miatt alakul ki annyi emberben a »drukkos« természet, a tömegiszony, amely betegségben annyi felnőtt, művelt ember is szenved.

Van a tízéves fiúban sok *kezdeményező erő* is. Adjon is alkalmat a nevelő, hogy minden jót, ügyeset, szépet megpróbálhasson a

reábizott gyermek. Ilyenkor veszi észre a nevelő, mire van a kis emberkének valami rejtett készsége, különös tehetsége. Ezt megindítani, kibontakoztatni, tökéletesíteni egyik legszebb feladata az intézeti előljáróknak. Egy kis diákunk, mivel alkalmat adtunk rá, egy esztendő alatt »kis művész« lett a harmóniumozásban. Akinek az idegen nyelvekhez van készsége, el kell látni képes, gyermeklapokkal, tudásának megfelelő minél érdekesebb olvasmányokkal, stb., hogy minél több alkalma legyen nyelvkészsége kibontakoztatására.

A gyermek legrosszabb tulajdonsága gyanánt a *hazudozásra való hajlandóságot* szokták emlegetni. Nem olyan veszedelmes pont ez. Nem igazi hazugság a gyermek hazugsága, hanem inkább az élénk gyermeki képzelet terméke, vagy pedig a kelleténél szigorúbb bánásmód következménye. Az előbbit pár leleplezés, és nem bántó, hanem inkább tréfás módon történő megszégyenítés után a gyermek szinte önkéntelenül elhagyja, a másiknak kialakulását a szeretettel teljes, atyai bánásmóddal lehet elejét venni vagy azt visszafejleszteni.

Ennél általánosabb hiba a gyermekben a *rendetlenségre való hajlam*, bár e téren a legnagyobb különbség lehet a fiúkban. Vannak meglepően rendszerető diákok, akik dolgaikat mindig rendben tartják, figyelmeztetés nélkül is alaposan mosakodnak, mindig gondolnak a heti kétszeri fehérneműváltásra, stb. Vannak viszont megrogzított rendetlenek, akiket még az év végén is kell figyelmeztetni, hogy étkezésnél tegyék maguk elé a szalvétát, akik kényszerítés nélkül sohasem gondolnak étkezés előtti kézmosásra, akik maguktól sohasem tisztítanak körmüket, fogukat, ruhájukat, akiknek dolgai ezen rendre kényszerítés nélkül mindig egymás hegyén-hátán volnának.

Itt megint bő alkalom kínálkozik a kitartó szoktatás alapján való nevelésre. Talán egy pontban sincs annyi alkalom, mint ebben, hogy következetes szoktatással, ráhatással jelentős eredményeket érjünk el.

Egyik legfontosabb teendőnk e pontban az írás közbeni helyes testtartásra való rászoktatás. A rossz testtartás végzetes károkat okozhat e gyermek testi fejlődésében. (V. ö. Király Dezső: A hát és ápolása.) Írás közben, míg meg nem szokták a fiúk a helyes testtartást, nem fogyhatunk ki a figyelmeztetésből: Hátra ülsz, előre dülzs! A mell ne érje a padot! A fej egy vonalban van a testtel! Két könyök az asztalon! Ne a tollat, hanem a tollszár alsó részét fogd!, stb.

Általános tulajdonság a gyermekek között a *szépérzéknek nagyfokú hiánya*. Nem a szép, hanem az érdekes kell neki. Szép természeti táj egyáltalán nem köti le a fiút. A természet csak anynyiban érdekli, amennyiben az játékterekkel, footballpályával szolgál neki.

Ismét egy fontos terület, ahol a figyelem ráirányításával, apránként kibontakozhatik a később annyira fontos szépérzék. A pannonhalmi szép természeti környezet, ahol olyan csodás, változatos napkelték és fenséges napnyugták tárulnak teljes pompájukban szemünk elé, ahol a gyönyörű bakonyi együttes képe és a minden magyarországi énekesmadár dalában oly páratlanul gazdag park annyi szépséget kínál és ahol a művészet is annyi kiváló remekkel van képviselve, igen istenadta hely ennek a szépérzéknek kifejtésére.

A tízéves gyermek nevelésével férfinevelés folyik. Úgy nézzük a gyermeket, ezt a bájos, ártatlan kis világot, annyi lehetőségnek, annyi későbbi férfi kiválóságnak gazdag hordozóját, mint akiből eszményi férfiúnak kell nevelődnie. »A gyermek a férfi atyja.« Olyan férfi nevelődik belőle, amilyenek mostan elindítjuk.

A tízéves gyermekkel — nem szólván most a kegyelmi életnek mindennél jobban átalakító erejéről — adottságai alapján úgy kell bánnunk, ahogy azt a távoli nagyszerű cél megkívánja; a férfiúvá nevelés programjából annyit kell e korban megvalósítanunk, amennyi nem lépi túl a tízéves gyermek képességeit, erejét, de viszont már most meg kell kezdeni a férfiformálás pompás munkáját, már most kell a későbbi férfitulajdonságokat és erényeket elemi fokhan gyakoroltatnunk, hogy azok lehessenek egykor gyermekeink, akiket szeretnénk belőlük nevelni: erőteljes vallásosságú, talpig becsületes, hazájukat áldozatosan szerető, csiszolt értelmű, minden szépet művelő jó magyar férfiak.

Az 1939–40. iskolai év.

I. Iskolánk megindulása, célja.

Gróf Klebelsberg Kunó és Hóman Bálint kultuszminiszterek különböző államokkal kötöttek kulturális egyezményeket. Az ő kezdeményezésükre több világvárosban nagy áldozatok árán magyar kollégiumok létesültek, hogy a magyar értelmiség minél nagyobb számban juthasson közvetlen érintkezésbe az egyes nemzeti kultúrákkal. Ezen kulturkapcsolatok elmélyítését szolgálják a sárospataki angol és a gödöllői francia gimnázium is. Ennek a kulturpolitikának egyik új hajtása a pannonhalmi olasz jellegű gimnázium és nevelőintézet.

Mi tette szükségessé vagy legalább is kívánatossá az olasz kollégium létesítését? Megfelel rá a történelem. A történelem azt tanítja, hogy minden országot azok az eszközök tartják fel, amelyek megalkották. Már pedig Magyarország megalkotásában a magyar vitézség és a magyar államalkotó képesség mellett, melynek oly fényes bizonyítéka a szentistváni gondolat, döntő szerepe volt a kereszténységnek. És ebben a pontban a kereszténység nem csupán szent hitünk tanait, etikáját, eszményeit és szertartásait jelenti, hanem *a latin szellemet, a rómaihoz való ragaszkodást is*. Ezt a történelmünk folyamán sohasem tagadtuk meg és viszonzásul a Tiberis mellől sok-sok áldás áradt ránk a letűnt komor századok küzdelmeiben és árad még ma is.

Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint a közelmúlt esztendőök története. Hogy a gyötrelmes trianoni abroncsok szorítását el tudtuk viselni, hogy ezeket a megalázó abroncsokat szétfeszítettük, hogy élünk, hogy bizalommal tekinthetünk a jövő felé, azt Isten után elsősorban Itáliának, a nagy Mussolininek, az ügyünkben oly eredményes tárgyalásokat folytató gróf Ciano Galeazzo külügyminiszternek köszönhetjük. Ők fogták először pártunkat, ők hangoztatták mindenkit megelőzve a »Grande mutilata«-n ejtett égbekiáltó igazságtalanságokat, az ő támogatásukat érezzük szüntelen. Itália jóakarató szeme biztat, keze oltalmaz minden súlyosabb vállalkozásunkban. Ilyen országnak kulturáját megismerni, nyelvét tanítani és tanulni minden más októl eltekintve szerfelett indokolt és érdemes.

Hogy az olasz gimnáziumot a magy. kir. kormány a Szent Benedek-rendre bizta, annak több oka van. Elismerését akarta kifejezni ezzel a magy. kir. kormány a Szent Benedek-rend iránt, amely a husz éves megszállás alatt Komáromban olyan töretlen magyar munkát végzett. Amikor a Felvidék Mussolini országának segítségével, gróf Ciano Galeazzo olasz külügyminiszter eredményes tárgyalásai következtében újra integráns része lett az anyaországnak, gróf Teleki Pál, akkori külügyminiszter, Olaszország nagy barátjának lelkében megszületett az olasz gimnázium alapításának gondolata. Egy további lépés volt, hogy Kelemen Krizosztom főapát óhajára az illetékes kormányképviselők az olasz gimnázium végleges helyeként Pannonhalmát választották. Pannonhalmát ugyanis ezer szál fűzi Olaszországhoz és annak fővárosához, Rómához. Olaszországban van a rend anyaháza: Montecassino; Pannonhalmát, a magyar Montecassinót tizenkét római szerzetes alapította; pannonhalmi bencés, Asztrik apát hozta II. Szilveszter bencés pápától Szent István koronáját, stb.

Hogy mi az új nevelőintézet célja, azt legilletékesebben Hóman Bálint m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr fejezte ki a sajtónak tett egy nyilatkozatában: »Az olasz gimnázium és nevelőintézet alapítását nagy örömmel üdvözlöm. Benne az 1935. év februárjában kötött olasz-magyar kulturális egyezmény célkitűzésének egyik legfontosabb tényezőjét látom. Meggyőződésem, hogy a Gróf Ciano Galeazzo és Costanzo gimnázium újabb értékes eszköze és műhelye lesz az olasz-magyar szellemi érintkezésnek és kulturális kapcsolatoknak. Az ott nevelt ifjúság a szokásos középiskolai műveltség, képesítés és a különleges nyelvi és szellemi kiképzés birtokában kiválóan alkalmas lesz a szellemi és gazdasági élet terén oly fontos állások és hivatalok betöltésére, amelyek az olasz-magyar történeti barátság elmélyítése és a két nemzet között fennálló százados barátság gyakorlati szolgálatára hivatottak.«

A miniszter úr szavaiból is kiviláglik, hogy az internátussal kapcsolatos gimnáziumnak célja nem csupán az, hogy növendékei az olasz nyelvet lehetőleg tökéletesen elsajátítsák, hanem az is, hogy alaposan megismerjék az olasz szellemi, szociális, gazdasági, ipari, kereskedelmi életet. Mig így aztán Olaszországgal a barátságot és kapcsolatot ápolják, különleges képzettségükkel hazánknak nagyobb szolgálatára lehetnek. A barátainkkal való kapcsolatban ugyanis — és ezt senki sem veheti tőlünk rossz néven — első sorban is jó magyarok akarunk lenni és első sorban hazánkat akarjuk szolgálni.

ORA

ET

LABORA

II. Iskolánk belső élete.

1. Az iskolai év lefolyása. Az első, azaz az 1939/40. iskolai évet a megállapított létszámmal kezdtük meg — szept. 12-én. Ekkor volt a Veni Sancte és az évnyitó ünnepély. Az intézetalapítás ügyével kapcsolatos tárgyalások elhuzódása miatt kellett pár nappal későbbben kezdenünk az iskolai évet.

Az első előadás másnap, azaz szept. 13-án volt.

Október 5-én tartottuk az intézet ünnepélyes megnyitását. Az ünnepi szentmise után a főmonostor hatalmas könyvtártermében gyűlt össze az előkelő közönség. Jelen volt Hóman Bálint m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki egyben gróf Teleki Pál miniszterelnököt is képviselte, gróf Vinci budapesti olasz követ, aki gróf Ciano olasz külügyminiszter képviseletében jelent meg, Fabinyi Tihamér ny. miniszter, az olasz-magyar kulturális bizottság magyar elnöke, Breyer István dr. győri megyéspüspök, Szily Kálmán államtitkár, a külügyminiszter képviseletében báró Villani Lajos követségi tanácsos, Stuhlmann Patrik dr. KKF elnök főigazgató, Berkes Ottó kat. főigazgató, Balassa Brunó dr. tanker. kir. főigazgató, Kósa Kálmán és Velics Lajos miniszteri osztályfőnökök, Peikert Géza dr. osztálytanácsos, Clementi Ráfáel követségi titkár, Chirone Percy, a budapesti kir. olasz iskolák igazgatója, Sertoli Marius sajtóattasé, Caccialupi Emil kereskedelmi attasé, Calabro Pál dr., a budapesti olasz kulturintézet igazgatója, Quarti, a budapesti olasz fascio vezetője és még igen sokan.

A karácsonyi és husvétii szünetek a szabályszerű ideig tartottak. Szénszünet vagy egyéb rendkívüli szünet nem volt.

Az utolsó előadás jún. 14-én volt. Az összefoglalások 15-e és 20-a között voltak.

A Te Deum és évváró ünnepély jún. 23-án volt.

Hivatalos és egyéb látogatások. A KKF részéről a hivatalos látogatást Stuhlmann Patrik dr. elnök főigazgató végezte jún. 3-án és 4-én. Iskolánkat meglátogatta még Angelo Rotta pápai nuncius, Albrecht kir. herceg, Koch Nándor dr. tanker. kir. főigazgató, Haász Aladár dr. min. osztályfőnök, Gerevich Tibor dr. és Bognár Cecil dr. egy. tanárok, Kocsis Lénárd dr. főiskolai igazgató, Paikert Géza min. osztálytanácsos stb.

2. A fegyelmi állapot. Fegyelmi szabályok végleges és jóváhagyott alakban még nincsenek. Az intézet különleges helyzete azt kívánja, hogy egyelőre érleltessük azokat.

Kis tanítványaink egyébként az alkalmas természeti és erköl-

csi környezetben úgy viselkedtek, hogy ellenük semmi komoly kifogás nem volt. Sőt a szülők leveleinek tanúsága szerint legalább is egyikén-másikon a lelki finomodásnak, az udvariasabb viselkedésnek feltűnő jelei mutatkoztak.

3. A tanulmányi előmenetel. Húsz kis diákunk szellemi együttese az átlagon felülinek mondható.

Az a körülmény, hogy a helyi tanterv miatt tanulóink később nehezebben, csak különbozetti vizsgálattal tudnak más intézetbe átlépni, megkívánja tőlünk, hogy a gyenge tanulókat még a 'legelején más intézetbe tanácsoljuk át, mikor ez az iskolaváltoztatás könnyebben megvalósítható. Viszont a megmaradtak a tanulók kisebb létszáma miatt könnyebben ellenőrizhetők s előrehaladásuk így jobban biztosítható.

A helyi tantervnek megvan az a jó következménye is, hogy legalább is a felsőbb osztályokban — mivel általános tapasztalat szerint a más intézetből átvett diákok sokszor csak az osztály szellemi és erkölcsi színvonalát süllyesztik — jövevény diákok károsan befolyásoló hatásától nem kell tartani.

Nevelési tárgyú értekezletek, bemutató órák. Nevelési tárgyú értekezlet kettő volt. Az elsőt Kováts Arisztid igazgató tartott előadást »Az olasz nyelvnek intézetünkben való különleges helyzetéről és Kálmán Odó tanár »A fegyelmezésről«. A második értekezleten Kollár Gedeon adott elő »A mai pedagógiai kérdésekről«.

Bemutató óra három volt: egy a vallástamból, egy az olasz nyelvből és egy a számtanból.

A nevelésügyi értekezéseket is, meg a bemutató órákat is megbeszélések követték.

4. Az egészségi állapot nagyon jó volt. Sokszor heteken, sőt hónapokon keresztül nem volt betegünk. Ezt köszönhetjük a levegős, a napsugárban uszó hálóteremnek, az egészséges, egyenletes étrendnek, a sok szabadban való tartózkodásnak és játéknak és a gondos orvosi felügyeletnek. Az intézeti orvos, dr. Farkas József a fiúk számára egy alkalommal igen tanulságos egészségügyi előadást tartott az okos, józan életnek szabályairól.

A még újra nem oltott tanulókat dr. Lengyel Mihály orvos az év folyamán újra oltotta.

5. Vallás-erkölcsi és hazafias nevelés. Az iskolai vallás-erkölcsi nevelés intézetünkben szorosan összefügg az internátussal, mert minden növendékünk internista. Nagyon megkönnyítette az ezen irányú egyöntetes nevelést az a szerencsés körülmény is, hogy minden diákunk katolikus.

Az iskolai órákon, elsősorban a hittanórán, de más tárgyakkal kapcsolatban is igyekeztünk mindent megtenni, hogy fiaink gondolkodásukban, érzületükben és minden életmegnyilvánulásban mé-

lyen vallásosak és erkölcsösek legyenek. Növendékeink hazulról hozott vallásosságuk mellett egymás jó példáján is felbuzdulva és Pannonhalma vallásos, szerzetesi légkörétől körülvéve ránevelődtek az Élet Kenyerének gyakori vételére. Vasár- és ünnepnap diák-miséiken majdnem mindannyian áldozni szoktak. A hétköznapi szentmishallgatás nem volt kötelező csak azért, hogy fiaink maguktól kívánják a legszentebb áldozaton való részvételt és általában mindig voltak fiúk az osztályfőnöki szentmisén vagy ministráltak örömet tanáraiknak és ezen szentmiséken is voltak gyakori, sőt napi áldozók. Szentgyónást első péntekeken valamennyien végeztek, egyesek máskor is, amikor lelki szükségletük úgy kívánta. Vasár- és ünnepnap diákmiséjükkel kapcsolatban részesültek növendékeink exhortatióban; ezeket felváltva az igazgató, az osztályfőnök és a hittanár mondták. Husvét előtt igazi zárt lelkigyakorlatot végeztek diákjaink Radó Polikárp dr. budapesti hittanár úr vezetésével, akinek tartalmas, szép elmélkedéseiért és lelki olvasmányaiért ezúton is hálás köszönetet mondtunk.

Növendékeink, mint internisták közösen végezték reggeli és esti imájukat. Esti imádságukat Don Boszko módszere szerint egy-két perces kis beszéd vagy felolvasás és a következő napi szent rövid ismertetése előzte meg. A Szent Szív, Szűz Mária, Szent József és Szent Benedek heti napján megfelelő közös litániát mondtak növendékeink. Imájuk végén pedig vagy egy olasz Mária-énekekkel ajánlották magukat a Szűzanya pártfogásába vagy az időszakos Mária-antifónát énekelték latinul gregorián dallammal. Kis fiaink vallási életének, áhítatgyakorlatainak irányításában általában arra törekedtünk, hogy azok változatosak legyenek és igazán szívből fakadjanak.

A vallás-erkölcsi nevelés egyéb módjairól, eszközeiről a tízéves fiúról közölt fejtegetésben és a Szent Benedek-gárdáról szóló jelentésben emlékezünk meg, mely gárdának minden növendékünk tagja.

A hazafias nevelésben nagy segítségünkre volt Pannonhalma évezredek történelmi levegője, a genius loci, a többszázados falak, melyek közt a költő szerint »hit és magyarság lengedez felém. Magyarság rétvén párás szénaboglya, — őslelked érzem, ősmagyar halom«. (Sajó Sándor: Pannonhalmán.) Ezt a lelket érezték meg fiaink is, amikor az ősmonostor falai közt jártak és éltek. Az egyes tárgyakon keresztül is ezt az erősen magyar, hazafias erzületet igyekeztünk növendékeink szívében fejleszteni. Az olaszt is azért tanulták fiaink, hogy minél jobb magyarok legyenek. A magyar mondák, történelmi olvasmányok, hazafias költemények és a Ma-

gyarorszagról szerzett földrajzi ismeretek is ezt az erős magyarságot, a magyar jövőbe vetett rendületlen hitet segítették a kis magyar lelkekben, szívekben erősíteni. A szabadságharc vértanú-hőseinek okt. 6-i és a világháború hőseinek júniusi ünneplése is azt szolgálták, hangsúlyozták, hogy minden kis pannonhalmi diákunk a magyar jövőt építő munka hőse legyen, kezében a ceruzapuskájával, a toll kardjával, a könyv betűgolyókat ontó gépfegyverével, honépítő ismereteket sugárzó lángszórójával és harci kocsijaival rendületlenül kitarva állásaikban, az iskola padja, a tanulószoba asztala mellett — várva a hajnalt, a szebb magyar jövőt.

6. Művészi nevelés: szavalás, ének, zene. Egy öregedő természetűs mondta egyszer, hogy ha újra kezdhetné az életét, sok mindent másképpen csinálna, mint azelőtt. És e sok minden közt legjelentősebb az volna, hogy minden héten legalább egyszer költeményt olvasson és zenét hallgatna. »A művészetek elhanyagolása boldogság-veszteség s ha káros az értelemre, még károsabb emberi természetünk másik felére, az érzelmi életre.«

Intézetünk kis növendékeit igyekeztünk jó fellépésre, előadásra nevelni. Többször volt alkalmuk ünnepségeken és vendégek előtt is szavalni. Az iskolaév mindkét felében volt szavalóversenyük. Az utóbbi verseny alkalmával, melyen a növendékek nagyobb része szerepelt, legjobb szavalóknak bizonyultak Vizkelety Imre, Pattantyús-Ábrahám Ádám és Jáki Sándor.

Az ének ápolására iskolai előírt órákon kívül is sok alkalmunk volt az internátusban. Mint bencés diákok szeretettel énekeltek növendékeink az Egyház hivatalos, ősi gregorián énekét. A De Angelis-miséen és a 3. Credon kívül kedvesen csengett ajkukról négy szentségi ének a templomban, a négy Mária-antifóna esti imájuk végén és még néhány korális ének. Minden fiúnak megvan a Petit Manuel gregorián énekeskönyv. Diákmissékén általában a bencés intézetek énekeskönyvét, az Égi lantot használtuk. Ünnepeinken és más alkalommal is énekeltek növendékeink tizenöt vallásos és világi magyar éneket, tizenkét olasz éneket. Egyes magyar és olasz énekeket a magyar és olasz órák elején dalolták, követve azt a régi angol szokást, hogy mielőtt iskolai munkához fognának a diákok, kórusban elénekelnek egy dalt, mely felfrissíti őket, új, lüktető vérhullámokat kerget a fáradt agyba, az elpetyhült mellizmokba. Ugyancsak magyar órákon hangzott fel gyakrabban két finn ének, a nemzeti dal és egy kis népdal, német társalgási órákon pedig tíz német dal.

Egy latin világi éneket is beleszámítva, növendékeink az előírt iskolai énekanyagon kívül összesen ötvenkét éneket tanultak.

Kis ifjúságunknak majdnem a fele tanult rendszeresen zenét, egyelőre zongorát. Nyolc fiú, mint a győri zeneiskola növendéke részesült hetenkint zenei oktatásban. Kiss György tanár úr jött ki Pannonhalmára és foglalkozott nagy odaadással a fiúkkal, akiknek játékát meghallgatta Hermann László zeneiskolai igazgató úr is.

A fiúknak külön zenevizsgálatuk volt jún. 14-én Hermann László igazgató úr elnökle mellett.

7. Iskolai ünnepélyek. Szeptember 12-én Veni Sancte-ünnepély volt. Ezen a főapát úr önmagyméltósága és az intézet igazgatója mondtak pedagógus-beszédeket.

Október 5-én volt az intézet ünnepélyes megnyitó ünnepe a kultuszminiszter úr és az olasz követ úr jelenlétében. Ez alkalommal a magas vendégek és a főapát úr intéztek az ünneplő közönséghez és az ifjúsághoz magyar és olasz beszédeket. Két kis növendék szavalt magyarul és olaszul és az egész ifjúság énekelte a főiskolai növendékekkel zenekari kíséret mellett a Giovinezzát. Az ünnepély részletesebb leírását közöljük az intézet történetében.

Október 6-án kegyeletos megemlékezés volt az aradi vértanúkról.

November 5-én, a magyar ifjúság védőszentjének, Szent Imre herceg ünnepén kedves kis énekszámokkal, szavalatokkal, felolvasással és zongorajátékkal hódoltak kis növendékeink a magyar diák égi ideálja előtt az épen látogató szülők jelenlétében.

December 17-én a főiskolai növendékekkel együtt missziós ünnepség keretében mélyítették el kis diákjaink katolikus szívük áldozatos szeretetét a világmisziók iránt.

Január 27-én ugyancsak a főiskolai növendékekkel együtt ünnepelték növendékeink az intézet kegyurát, a főapát úr önmagyméltóságát névünnepe alkalmával.

Április 3-án a Bencés Rend alapítója, Szent Benedek előtt hódolt ifjúságunk a főiskolai növendékek ünnepélyével kapcsolatban énekelve, szavalva a nagy szentről és kis tanítványairól, Placidusról és Maurusról.

Május 5-én, az anyák napján sok (szép szavallattal, kedves énekkel, összes zenészeink zongoradarabjaikkal fejezték ki gyermeki ragaszkodásukat a látogatásra érkezett édesanyák iránt és különféle lelki ajándékokkal kedveskedtek nekik. Az intézet igazgatója pedig közvetlen beszédben emlékezett meg az édesanyáról, különösen hangsúlyozva az iránta kötelees örök hálát.

Június 16-án emlékeztünk meg a haza önfeláldozó hőseiről, kik vérükkel termékenyítették meg a drága magyar földet. A hősök napján, május 26-án kiránduló úton voltunk, azért tettük a megemlékezést ezen napra.

Június 23-án, a diákok boldog Te Deum napján megható kis szavalatokkal, zongora négykezessel és énekkel mondtak kis fiaink »1sten hozzádot« a szentelt hajléknak, az iskolának és az internátusnak, melynek falai közt oly otthonosan, boldogan élték első diákévüket.

TÉL — INVERNO

TAVASZ — PRIMAVERA

NYÁR — ESTATE

8. Játék, sportok. Mivel intézetünk növendékei nagyobb részét tízéves gyermekek, meg kell emlékeznünk e gyermekek játékaikról is. A nevelőnek kevés olyan gyönyörúsége van, mint egy csomó játszó gyermek. A reneszázs-festészet a családi áhítat bensőségébe mint finom derüt festi bele a játszó gyermekeket és a mai emberben is halk emlékek kelnek, mikor önfeledt játékbá merülnek mellette a gyermekek. A játékos gyermekkor gyönyörű illúziók kora, melynek elmulását megsiratjuk, de a létét nem támogatjuk eléggé. Büszkélkedünk azzal a gyermekkel, aki föléje tud már kiskorában emelkedni az illúzióknak és panaszt teszünk az ellen, aki még veszszőparipáját nyergeli s abrakolja, mikor már a latin igeragozáson kellene lovagolnia. Komoly, sőt szent dolog a gyermek játéka, amelyben jövő sikerek és csalódások magva rejlik. És illő is, hogy komolyan vegyük, legalább is olyan komolyan, mint a gyermek, aki napi műsorába illeszti azt. Az értelmes nevelő bőséges és okos alkalmakat fog szerezni a gyermeknek a játékra, mert ezzel egyúttal leendő művészi érdeklődése talaját is műveli. És leendő életharca fegyvereit is élesíti. A játék csak bevezetése valaminek, ami majd később következik, nagy gyönyörúségek vagy kemény küzdelmek előfutárja és mindenestre egy komoly színjátéknak a prológusa.

Intézetünk vezetősége ezen elgondolások szellemében bőséges alkalmat adott gyermekeinknek az ebéd és vacsora utáni szabad időben játszásra. A sok társasjátékon, köztük a komolyabb sakkjátékon kívül kedvesen szórakoztak kis fiaink a maguk gyártotta kis papírajátékokkal, a nagyon kedvelt kis repülőgépmoделlekkel. Ólomkatonák egyes csoportosítását nem egyszer víg ugrádozással, önfeledt gyermeki tapsokkal kísérték. Kedvelt játékuk volt a rabló-pandurozás is és a ping-pong.

Játékaik mellett a délutáni napirendbe illesztett sétatidő alatt nagy örömmel művelték növendékeink a különféle nyári és téli sportokat. Tavasszal és ősszel meg nem únták szinte nap-nap után a kerti pályán a footballozást. Kis csapatjuk eddig négy másik bencés intézet velük egykorú csapatjával mérkőzött és a »verhetetlen tizenegy« három csapattal szemben győzött, a negyedikkel szemben pedig döntetlenül (0:0) mérkőzött. A melegebb késő tavaszi és nyári délutánokon viszont szívesebben látogatták már az uszodát s játékos jókedvük az úszás mellett is megtalálta a maga gyermekörömeit. A hosszú téli időben meg vígan hócsatáztak, építgették hókunyhójukat és hóvárukat, koresolyáztak, jég-hokiztak a kerti jégpályán, rődliztak és sieltek ugyancsak a kertnek hosszú, kellemes pályáján.

Ilyen játék- és sportszórakozások után lehetett aztán megkivánni növendékeinktől a jövőt építő, komoly szellemi munkát, a tanulást. Ezt is néha a kertben végezték és szép, napsugaras időben előadási óráik is gyakran a nyírfától övezett kis kerti iskolában voltak.

Meg kell még emlékeznünk az internátusban végzett naponkinti tízperces szobai tornagyakorlatokról és az iskolai testedzést, tornaórákat befejező tornabemutatóról, mely a testnevelési tanár vezetésével június 14-én folyt le a park pályáján. Ezen a bemutatón növendékeink kis magyar zászlókkal kezükben szép szabadgyakorlatokat mutattak be, ügyes gulyákat álltak, majd távol- és magasugrásban, egyéni futásban és stafétában versenyeztek. Legjobb távolságugrók Endrédy Ferenc, Jankó Béla és Kiss Géza; legjobb magasugrók ugyancsak ezek az előbbi sorrendben. Az egyéni futásban elsők lettek szintén Kiss Géza, Endrédy Ferenc és Jankó Béla.

A nagyméltóságú VKM. 115.879 1939. számú rendeletével 10 bordásfalszakaszt, 1 ugrószőnyeget, 4 ugrószámolyt, 1 magasugró-mércét, 2 ugrórudat, 1 talajszőnyeget, 2 footballabdát és 1 kézilabdát adományozott intézetünknek 1313 P értékben.

115.878/1939. sz. rendeletével pedig 1000 P-t utalt ki a tornaterem padlózatának megújítására.

9. Kirándulások. Kirándulásaink célja volt annak a földnek megismertetése, amelyen járunk és amely táplál, a városé, amelyhez Pannonhalmát évszázados kapcsolatok fűzik, a falué, a tájaké, amely körülövez, az egész kis világe, amelynek rögeihez kötve vagyunk, amelynek története van és amelynek fajszeretetet, történeti érzéket és földrajzi ismereteket kell belénk oltania. Apró kirándulásokkal kezdődött a vidék megismerése. Egy kis falucska, melynek gazdag hagyománya és szép tájéka van. Legelső látnivalója: a templom. Benne valami régi kőből vagy fából faragott szobor, valami hámló falfestmény, vagy fakuló kép, amelyből stílusok vonalait és lelkét lehet megérteni.

Növendékeink miután megismerték Pannonhalma nevezetességeit, kirándultak Gyórszentmártonban Szent Márton szülőhelyéhez a Fackalló-völgybe, megtekintették a Sajghó-völgyben levő 210 méter mély artézi kutat és a villanytelepet, megnézték a Márton-napi vásárt s júniusban az akácvirágbaborult Ilak erdőt. Kirándultunk egy szép őszi napon a jánosházi erdőségbe és később a Rend tarjánpusztai gazdaságába. Volt egy téli kirándulásunk a völgykatlanban fekvő közeli Ravazd községbe, melyet a szegélyező lőszfalak valóssággal amfiteátrummá alakítanak és a Likas horog földpiramisszerű lőszképződményei kínai utcákra emlékeztetnek. Áprilisban kirándultunk a szintén közeli Gyórság községbe, ahol megtekintettük az uradalmi szeszgyárat és Pázmánd községbe. Itt felkerestük a

mult század eleji magyarságot ébresztő, kiváló papköltő, Pázmándi Horváth Endre sírját is.

Két alkalommal voltunk Győrött is, ahol növendékeink a püspökvár tornyából általános képet nyertek a városról, megtekintették a székesegyházat és a város több nevezetességét. Első győri kirándulásunk alkalmával megnézte ifjúságunk a híres angol film-darabot, »Isten vele, tanár úr«; második alkalommal pedig meghallgatta a bencés gimnáziumban a »Tékozló fiú« zenés színjátékot. Ez utóbbi alkalommal résztvehettek növendékeink Horthy Miklós kormányzó urat ünneplő megyegyűlésen is. Május 25—26-án hosszabb kirándulásunk volt Komáromba, ahol növendékeink a gimnázium V. osztályának olasz óráján olasz társalgást végeztek a lektor úr vezetésével; jártak a híres komáromi várban számtalan katona és ágyu között. Komáromból Tatára vezetett útunk. Itt megnéztük a gyönyörű angol parkot, a pezsgőgyárat, a halastavakat, a piarista intézetet, annak érdekes múzeumát. Kirándulásunk harmadik állomása Kisbér volt. Itt szinte megcsodálták a fiúk a ménes néhány gyönyörű, értékes ménjét és kirándulásuk végén kitűnően szórakoztak a kisbéri erdőségekben.

Mindazoknak a jó vezető uraknak, akik szakszerű magyarázataikkal kirándulásainkat értékesé tették és azoknak a jó mamáknak, akik Komáromban, Tatán és Kisbéren oly nagy szeretettel és gazdagon megvendégelték kis fiainkat, ezúton is hálás köszönetet mondunk.

10. Filmügy, vetítés, rádió. A VKM. Oktatófilm Kirendeltség igazgatójának, Geszti Lajos dr. úrnak jóvoltából meginduló intézetünk kölcsönvetítógéphez jutott.

Lepergettünk közel 9000 méter filmet. Legnagyobb részük oktató film volt, de szórakoztató filmeket is élveztek tanulóink.

Erődi Kálmán dr. c. tanker. kir. főigazgató, reáliskolai igazgató úr értékes Leitz-féle epizkop vetítógép ajándékozásával szolgálta kis diákjaink művelődésének ügyét. A vetítógépnek az olasz társalgások alkalmával is igen nagy hasznát vettük.

Schlemmer József dr. igazgató főorvos úr egy Philipps-rádiót ajándékozott iskolánknak, továbbá nyolc darab olasz hangleztezt.

11. Olasz társalgás. A napi olasz órát kiegészítette a délutáni olasz társalgás. Míg az elsónél közelebbi és gyakorlati célként a nyelvtani szabályok megtanulása és a szókinés gyarapítása lebegett szem előtt, addig az utóbbinál meghitt társalgás keretei között a már ismert szabályok és szókinés gyakorlati alkalmazására törekedtünk. E két tanítás párhuzamosan halad. S azon voltunk, hogy a nyelvtanulás kissé szürke mehanizmusát kellemes, megnyerő forma alá rejtsük. S a nyelvtani szabályt csak akkor fejtettük ki rövidre és világosan, mikor már az ismételt használat folytán a gyermek lelkében egészen kialakult és mintegy a saját szellemi munkájának gyümölcseként buggyant elő. Mindig jóérzékünkre ha-

gyatkoztunk — mely az ember tetteinek biztos vezére — és állandóan azon voltunk, hogy azokat a természetes adottságokat, melyek kisebb-nagyobb mértékben és különböző formában minden embernek, s így a tanulóknak is sajátja, kiaknázzuk, kamatoztassuk.

A napi olasz órák felépítéséhez a használt könyv (Király: Olasz Nyelvkönyv) adta a vezérfonalat, melyben sok és változatos olvasmány szerepelt a családi élet szemléltetéséből kezdve egészen a két ország (Olasz- és Magyarország) földrajzáig. E két ország egymás mellett említve mintegy szimboluma intézetünk tulajdonképpeni céljának, mely abban áll, hogy a magyar növendékeknek megadja a római szépségekben és régiségben gyökeredző olasz nemzeti kultúrába való belekapcsolódást. Azt mondják, ahhoz, hogy kis hazánkat jobban becsüljük és szeressük, jó egy kissé külföldön megfordulni. Ez igaz, nagyon igaz. Ehhez még hozzáfűzhetjük, minél alaposabb az idegen ország értékeinek ismerete, annál tökéletesebb a sajátunk megbecsülése. Erre az illető ország nyelve, művészete, hagyománya vezet. Kis magyarjaink az olasz nyelv által kapcsolódnak bele a sokrétű olasz kultúra áramkörébe.

A társalgás anyaga meglehetősen változatos volt és habár minden órának megvolt a maga sajátos arculata, a kérdések mégis gyakorta a gyermekektől már ismert tárgyak körül forogtak. Általában, ami a módszerünk külső formáját illeti, elmondhatjuk, minden törekvésünk arra irányult, hogy a tanult szavakat szemléltessük akár a tárgyak, akár pedig ennek híján, ábrázolások bemutatásával; társalgási óráink a legváltozatosabb környezetben játszódtak le: többnyire az osztályteremben, néha a monostor ebédlőjében, hol a falakon található szimbolikus freskók álltak társalgásunk középpontjában, majd az ősi monostor egyéb helyein, végül pedig sokszor künn a szabadban. Így könnyebben ment a már egyszer megtanult szavak, nyelvtani alkalmazások és sajátos olasz kifejezések ismétlése, mert beszélgetésünk tárgyait mintegy megelevenítve tudtuk a gyermek szemei és képzelete elé állítani. Utóbbi időben kihasználva a fiúk érdeklődését, egy olasz gyermeklap, »Il Vittorioso« illusztrációit vetítettük vászonra. A lejátszott komikus és élénk képek nagy tetszésre találtak és így a fiúk egyik jelenetet a másik után nézve a mesélt kalandos történetet is élvezhették. Pedagógiai szempontból ez az eszköz nagyon bevált, mert amellett, hogy látókörük szélesedett, nagyfokú készségre és ismeretre tettek szert az olasz nyelvi sajátságok és a beszélgetési nyelv terén. Természetesen egy-egy jelenetnél huzamosabban megálltunk — ami nem volt éppen a gyerekek inyére, hisz ők a mese végére voltak kíváncsiak — és azt pontosan megmagyaráztuk és többször elismélteltük a kifejezéseket, mikor szükségesnek láttuk egészen addig, míg csak tökéletesen meg nem tanulták mindannyian. Az igaz, hogy ez az állandó s kissé aprólékos ismételtetés el-eltávolodott a tulajdonképpeni, élénk társalgástól, azonban mind a kiejtésnek toszkáni nyelvjárás szerinti javíttatása, mind a nyelvtani és mondattani hibák kiküszöbölése, végül pedig a sajátos, az olasz nyelvet jellemző

kifejezések megtanulása érdekében ez a módszer látszott legkézenfekvőbbnek.

A napi hivatalos társalgási órán kívül még az étkezési és szabadidőben is szoktunk csevegni. Így elegendő alkalmuk nyílt a fiúknak, hogy a már megtanultakat ismételjék és hogy Olaszországra vonatkozó ezer dologról értesüljenek: az olasz családi élet-től az új Itália társadalmi berendezkedéséig, tájainak és hagyományainak elmondásától egészen a történelmi és irodalmi epizódok ismertetéséig. A gyermekeknek nagyon tetszett a görög-római mitológia, de mégis Dante Pokla ragadta meg leginkább képzeletüket, melynek egészét nagy vonásokban, egyes részeit pedig maguk teljességében meséltem el nekik. Magától értetődő, hogy a közvetlen, dramatizált és a gyermekek felfogásához mért beszélgetések, melyekben különösen a képzelet volt foglalkoztatva, nem nélkülözték az újszerűség varázsát. S ezeken a gyermekek részéről az átlagosnál magasabb felfogó képesség nyilatkozott meg.

Albo Centoni.

12. Internátusi német társalgás. A növendékek két csoportban, mint kezdők és haladók jártak hetenkint két-két délután az internátusban német társalgási órára. A kezdők saját magukról, a családról, az iskoláról, az internátusról és a napirendről beszélgettek. A haladók egyéb tárgykörökkel is foglalkoztak Kemény F.: Német-magyar társalgókönyve alapján és hét olvasmányt vettek át W. Weber: Kurze Erzählungen zum Wiedererzählen im Deutschunterricht mit Ausländern c. könyvéből. Tanultak a fiúk tíz német dalt is s órák elején részben ezeket énekelték. A társalgási órák vezetője Linzer Szilárd.

III. Segélyezések, jutalmak.

A Kelemen Krizosztom főapát, m. kir. titkos tanácsos úrtól adományozott 800 P ösztöndíjat Endrédy Ferenc élvezi.

A vallásban kitűnt szorgalmukért könyvjutalmat kaptak: Endrédy Ferenc, Jáki Sándor és Loránth László. Mind a három könyv Kövér Alajos hittanár úr ajándéka.

Gróf Vinci olasz követ úr jóvoltából minden tanuló egy-egy olasz könyvjutalomban részesült.

Az olasz nyelv tanulásában elért szép sikerért Calabrò Pál dr., a budapesti Istituto Italiano igazgatójától könyvjutalmat kaptak Boksay György, Galambos László és Vízkelety Imre.

Könyvjutalomban részesültek még Endrédy Ferenc és Kiss Géza.

Blázsik Károly balassagyarmati hittanár úr 25 P-s pénzjutalmát Jáki Sándor nyerte el, aki azonkívül, hogy jó magaviseletével és kötelességteljesítésével kitűnt, egyéni szorgalommal szép eredményt ért el a harmóniumozásban.

IV. Iskolai hatóságok és a tanári testület.

1. Hatóságok.

A pannonhalmi gróf Conte Costanzo és Galeazzo Ciano-Gimnazium fenntartója a Pannonhalmi Szent Benedek-rend. Rendfőnök Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát, m. kir. titkos tanácsos. Az intézet a Katolikus Középiskolai Főhatóság legfőbb igazgatása alatt és felügyelete alatt áll, melynek elnöke Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, esztergomi érsek. A Kat. Középiskolai Főigazgatóság elnökfőigazgatója: dr. Stuhlmann Patrik, jászó-prémontrei-rendi kanonok, c. tanker. kir. főigazgató, a dunántúli kerület kat. középiskolai főigazgatója: Berkes Ottó csornai prémontrei-rendi kanonok, c. tanker. kir. főigazgató.

Az állami felügyeletet Hóman Bálint m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja. Tankerületi királyi főigazgató: Koch Nándor dr. székesfehérvári tanker. kir. főigazgató.

2. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, képesítése, alkalmazásának minősége	Működési éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban, heti hány órában tanított	Heti óraszám	Jegyzet
		összesen	ennek az intézetnél			
1	Kováts Arisztid bencés, (lat.—gör.) okl. rendes tanár	25	1	Olasz I. 6	6	Gimn. és nevelőint. igazgató, ifj. hitszónok
2	Diósi Ákos bencés, (földr.—termr.) okl. rendes tanár	18	1	Földr. I. 3 Term. I. 2	5	
3	Kálmán Odó bencés, (mennyt.—termt.) okl. rendes tanár	1	1	Mennyt. I. 4	4	Értekezleti jegyző
4	Kováts Ferenc világi, el. isk. tan. óraadó	27	1	Testnev. I. 4	4	
5	Kövér Alajos bencés, teológia	1	1	Hitt. I. 2	2	Hitszónok
6	Linzer Szilárd bencés, (magy.—ném.) okl. rendes tanár	20	1	Magy. I. 5 Ének I. 2	7	Osztályfő, prefek- tus, hitszónok. Ének- és zeneokt. felügyelő. Szent Benedek- gárda vezetője.
7	Szabó Alajos világi, okl. (rajz) rendes tanár, itt óraadó	25	1	Rajz I. 2 Szépirás I. 1	3	

Olasz oktató: **Albo Centoni.**

Zongora: **Kiss György.**

Vegyeskari ének: **Linzer Szilárd**

Az iskola orvosa: **Farkas József dr.**

V. Tananyag.

A helyi tanterv szerint az I. osztályban a latin nyelv helyett az olasz nyelvet tanítottuk heti 6 órában. Az olasz nyelv egy órát az osztályfőnöki órával nyert.

Az 1938. évi Tantervben előírt tanítási anyagot minden tárgyból elvégeztük.

VI. Tankönyvek.

Az 1939—40. iskolai évben használt könyvek.

E helyen is felhívjuk tanulóink figyelmét, hogy könyveik Panonhalmán is beszerezhetőek.

I. osztály. Római nagyobb katekizmus. Alszegehy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, I. Alszegehy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, I. Király: Olasz nyelvkönyv a gimn. V. o. számára. Bodnár—Kalmár: Magyarország föld- és néprajza. Kerékgyártó—Mohay: A ház és a kert természetrajza I. Mérey—Hadarits—Sárközy: Számtan és mértan. Kogutowitz: Iskolai atlasz. Akadémiai helyesírás Németh—Solymoss: Daloskönyvünk I.

A II. osztályban a következő könyvek lesznek használatosak:

II. osztály. Római nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: Öszövetségi bibliai tört. Alszegehy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan I—II. Alszegehy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, II. Király: Olasz nyelvkönyv a gimn. V. oszt. számára. Bodnár—Kalmár: Földrajz, II. o. Kerékgyártó—Mohay: Természetrajz II. Gidró—Holenda: Mennyiségtan, II. oszt. Kogutowitz: Iskolai atlasz. Akadémiai helyesírás. Németh—Solymoss: Daloskönyvünk, II.

VII. Könyvtárak és szertárak.

A *tanári könyvtár* alapját Calabro Pál dr., a budapesti Istituto Italiano igazgatója 3 olasz folyóirat legújabb évfolyamával és 23 olasz könyvvel vetette meg. Calabro dr. később újból 11 művet ajándékozott intézetünknek.

Chirone Percy, a budapesti olasz királyi iskolák igazgatója tizenegy értékes művel gyarapította tanári könyvtárunk állományát.

Vétel útján 47 magyar- és olasznyelvű művel gyarapodott a tanári könyvtár.

Az *ifjúság könyvtára* 72 új művel indult meg. Ebből 40 magyar vallásos, jellemnevelő, magyar és idegen szerzőktől való elbeszélő mű, 7 német és 25 olasz könyv. Ez utóbbiak nagy része az olasz királyi követség ajándéka. A fiúk olvasták ezenkívül a volt gya-

korlógimnázium könyvtárának értékesebb műveit. Ajándékoztak a könyvtárnak Radó Polikárp dr., továbbá az intézet igazgatója, az int. prefektus és az egyik kis diák, Márky Mihály. Az intézet 156 P-t fordított a könyvek beszerzésére.

Folyóiratok közül az ifjúság rendszeresen olvasta a Zászlónk, Magyar cserkész, Kis Hitterjesztő lapokat, 17 fiú járatta a missziós rend nagyon kedvelt Világpósta c. folyóiratát és olvasták az olasz Balilla és az Il Vittorioso gyermeklapokat.

Földrajzi és természetrajzi szertár. A földrajzi és természetrajzi szemléltető eszközöket a pannonhalmi főiskola szertárai szolgáltatták.

Calabro Pál dr. egy, Olaszországot ábrázoló falitérképét ajánlódokozott intézetünknek.

VIII. Szent Benedek-gárda.

Mi sem természetesebb annál, hogy mi bencések is, mint más szerzetesrendek a rendi szellem és lelkiiség erősödéséhez, öntudatosításához mérten igyekszünk a tizennégy évszázados bencés szellemet, lelkiiséget közölni azon intézményekkel is, melyekkel foglalkozni hivatva vagyunk. Ezért igyekeztünk a mi új intézetünkben meghonosítani az einsiedelni bencés iskolából kiindult Szent Benedek-gárdát, mely mint a világiak számára való u. n. bencés harmadrendnek, az oblátus intézménynek előiskolája a hagyományokhoz híven ápolja »a benedekrendiek Gyönyörűségének«, Szűz Máriának évezredes Mária-kultuszát is.

Krisztus iránti szeretet, Egyház iránti hűség és családhoz való ragaszkodás jellemzi a Szent Benedek-gárdát.

Krisztus a gárdisták eszményképe és örök királya. Minden ajtatosságuk akkor igazán helyes, ha Hozzá vezet; a liturgia és Szűz Mária is Hozzá vezetnek. Krisztusért csatlakoznak az egyházközséghez és vesznek tevékeny részt a liturgiában. Intézetünk kis növendékei, gárdistái is szeretettel csatlakoztak a gyórszentmártoni egyházközséghez, minden hónap első vasárnapján a hívek miséjén vettek részt és mióta gárdisták, havonként jó néhány pengővel segítették az egyházközség szegényeit. Jótékony célra (budapesti árvaházak, árvizkárosultak támogatása) ezzel együtt 38 pengőt adtak. A liturgiában is tevékeny részt vettek. Majdnem mindegyik használt állandóan misekönyvet és diákmiséjünkön teljesen belekapcsolódva mutatták be a pappal együtt áldozatukat. Vasár- és ünnepnapokon majdnem valamennyien magukhoz vették Krisztust az Eucharisziában, de hétköznapokon is voltak gyakori, sőt napi áldozók.

A gárda Egyház iránti hűsége kettőben nyilatkozik meg: Először, hogy minden támadással szemben bárhol és bármikor megvédi és szent ügyeit támogatja; másodsor, hogy a római pápát gyermeki hűséggel szereti és érte gyakran imádkozik. Növendé-

keinknek itt támadással nem volt dolguk, de lesz kint a világban és ezzel szemben készültek is a védelemre. Az Egyház szent ügyét, a hat világmissiót azonban szeretettel támogatták. Mint a Jézus szent gyermekéje missiósegyesületeknek tagjai buzgón imádkoztak esténként közösen a pogány gyermekek megtéréséért. 21.53 pengővel támogatták az egyesületet, szívesen olvasták a Kis Hittérjesztőt és 17-en járatták a missiórend Világposta folyóiratát és ezzel segítették a kőszegi missiószemináriumot; gyűjtöttek a missiónak staniolpapírt, bélyeget és egy missiószünnepeken is szerepeltek. A római pápa iránti hűséges szeretetüket ápolták, erősítették azzal, hogy esténként szintén közösen imádkoztak Őszentiségéért.

A gárdisták családhöz való ragaszkodása a bencés nagy család és saját családjuk iránt nyilvánul meg. A bencés család iránt való ragaszkodásukat azzal fejezték ki növendékeink, hogy figyelmesen hallgatták gyűléseiken ez ősi család történetét, imádkoztak szentjeihez, Szent Benedekhez, Szent Placidushoz és Maurushoz, azoknak a bencéseknek ügyei pedig, akik között éltek, úgy értékelték őket, mint saját maguké. Kinek-kinek saját családja iránt való ragaszkodása abban nyilvánult meg, hogy itteni életükkel, munkájukkal örömet igyekeztek szerezni a családnak és nap-nap után buzgón imádkoztak a közösségben annak tagjaiért, az édes szülőkért és testvérekért.

A Szent Benedek-gárda tagjai ez idén csak jelöltek voltak, de azért működött egy kis tisztikar. Ennek tagjai: Vezető Endrédy Ferenc, asszisztensek Galambos László és Jáki Sándor, titkár Vizelethy Imre, a szegények pénztárosa Czapáry Miklós; a missiósz csoportok vezetői Jáki Sándor és Pattantyús Ádám, missiósz bélyeg- és staniolgyűjtők Kiss Géza és Schlemmer Tamás.

Egy évi jelöltség után lesznek a gárda tagjai fokozatosan apródok, levették, lovagok.

IX. Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfőnök : **Linzer Szilárd.**

A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcsstan	Magyar nyelv	Föld- és néprajz	Olasz nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz és műalkotás ismért.	Testnevelés	Szépírás	Ének	Általános tanulmányi eredmény
Boksay György	2	3	1	1	2	1	1	2	3	2	1	2	2
Csollány Nándor	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1	2
Czapáry Miklós	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
<i>Galambos László</i>	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
5 Endrédy Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hamvas István	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2	1	1	2
Husztly Etele	2	2	1	3	3	4	3	3	3	2	3	2	4
Jankó Béla	1	1	1	2	2	3	2	1	1	1	1	2	2
<i>Jáki Sándor</i>	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
10 Kiss Géza	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2
Klein János	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Lóránth László	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2
Lovas György	2	2	1	3	3	3	3	3	2	3	2	1	3
Márky Mihály	2	3	1	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3
15 Pattantyús-Ábrahám Ádám	2	2	1	2	3	2	2	2	2	1	2	1	2
Prónay Aladár	2	2	1	2	3	3	3	3	3	2	2	1	3
Rédly Pál	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2
Schlemmer Tamás	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szelle Zoltán	1	2	1	2	1	3	2	2	1	1	2	2	2
20 Vizekety Imre	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	3

Beiratkozott: 20.

Bizonyítványt kapott: 20.

1. Magaviselet = condotta; rendszeretet = ordine e pulizia; hit- és erkölcsstan = religione; magyar = ungherese; földrajz = geografia; olasz = italiano; természetrajz = stonia naturale; mennyiségtan = matematica; rajz = disegno; testnevelés = ginnastica; szépírás = calligrafia; ének = canto; általános tan. eredmény = media.

2. L' 1 è equivalente al 9—10 italiano; il 2 al 7—8; il 3 al 6; il 4 all' insufficienza.

A tanulók magaviselete, rendszeretete, tanulmányi előmenetele tantárgyak szerint :

T á r g y a k	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Közép-jegy
Magaviselet	12	8	—	—	1·4
Rendszeretet	6	11	3	—	1·8
Hit- és erkölcsstan . . .	20	—	—	—	1·0
Magyar nyelv	4	13	3	—	1·9
Olasz nyelv	4	11	4	1	2·1
Földrajz	7	8	5	—	1·9
Természetrájz	7	10	3	—	1·8
Mennyiségtan	5	11	4	—	1·9
Rajz	6	11	3	—	1·8
Testnevelés	10	8	2	—	1·6
Ének	11	9	—	—	1·4
Szépíráás	10	9	1	—	1·5

A rendes tantárgyak középjegye : 1·77.

I pusillanimi si fermano,
gli audaci attaccano e
rovesciano l'ostacolo.

(Mussolini.)

A kislelkűek megtorpannak,
a bátrak nekivágnak és
ledöntik az akadályt.

(Mussolini.)

X. Statisztika.

A) Általános adatok.

a) <i>A tanulók számának alakulása:</i>	
Beirt nyilvános tanulók	20
Osztályozott nyilvános tanulók	20
b) <i>A tanulók kormegoszlása:</i>	
1926-ban született	2
1927-ben „	—
1928-ban „	5
1929-ben	13
c) <i>A tanulók anyanyelve és nyelvismerete:</i>	
Magyar anyanyelvű	20
<i>A magyar anyanyelvűek közül:</i>	
csak magyarul tudott	14
németül is tudott	5
olaszul is tudott	1
d) <i>A tanulók vallási megoszlása:</i>	
Róm. katolikus	19
Görögkatolikus	1
<i>A szülők foglalkozása:</i>	
Kisbirtokos	2
Gazdasági tisztviselő	1
Ipati tisztviselő	2
Nagykereskedő	1
Köztisztviselő (tanár, tanító kivételével)	2
Tanár, tanító	6
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd)	3
Katonatiszt	3
f) <i>A szülők lakóhelye:</i>	
Budapest	6
Esztergom megye	2
Fejér „	1
Gömör „	1
Győr „	2

Komárom megye	4
Sopron „	1
Vas „	1
Veszprém „	1
Zala „	1
g) <i>Óramulasztások:</i>	
Igazolt órák	570
Igazolatlan órák	—
h) <i>Rendkívüli tárgyak tanulóinak száma:</i>	
Olasz társalgás	20
Zongora	8
(Német az internátusban)	10
i) <i>A tanulók általános előmenetele:</i>	
Kitünő	1
Jeles	2
Jó	13
Elégséges	3
Egy tárgyból elégtelen	1

B) Az iskola benépesülése.

1939—40. I. o.	20
------------------------	----

T á j é k o z t a t ó

a Szent Benedek-rend vezetése alatt álló pannonhalmi olasz nevelőintézetéről és gimnáziumról.

Az intézet célja.

A Pannonhalmán alakult nevelőintézet elsősorban családias otthont és családias nevelést akar nyújtani a reábizott növendékeknek. Az új nevelőotthon egyformán pótolja a bölcs atyai szigorúságot és az okos édesanyai szeretetet. Különleges célja pedig az, hogy növendékei nyolc esztendő alatt szóban és írásban minél tökéletesebben elsajátítsák az olasz nyelvet és hogy alaposan megismerjék a mult emlékeiben annyira gazdag olasz kultúrát. Egyébként az iskola lényegében alkalmazkodik a magyar gimnáziumok tantervéhez és azokkal teljesen egyenlő joggal állít ki bizonyítványokat.

A tanítás nyelve az alsóbb osztályokban természetesen a magyar nyelv, csak a felsőbb osztályokban lesz egy-két tárgynak a nyelve az olasz. Az olasz tanítása heti 6 órában az I. osztályban kezdődik. A III. osztálytól kezdve szerepel a latin, az V. osztálytól a német. Az internátusban olasz oktatók vezetése mellett állandóan folyik az élő olasz nyelvnek gyakorlása.

A kitűzött cél minél tökéletesebb megvalósítása érdekében csak kevés, legfeljebb 25 tanulót vesz fel az intézet egy-egy osztályba.

Mit nyújt az intézet?

Az új nevelőintézet a legrégebb magyar házhoz, a közel ezer éves főmonostorhoz és az ottani ősi főiskolához simul és a legégszégesebb természeti környezetben: a főmonostor 46 kat. holdas szép parkja mellett nyer elhelyezést. Az első és második, azaz az 1939/40. és 1940/41. év tanulói a főmonostor világos, tágas, egészséges helyiségeiben találnak ideiglenes, de meleg otthonra. Az internátusi ellátási díj havi 120, vagy kedvezményesen 100 P. Ezért kapnak napi ötszörös étkezést: reggelit, tízórait, háromfogásos ebédet, uzsonnát, kétfogásos vacsorát; fűtést, világítást, heti mosást, heti fürdést vagy tusolást, kisebb fehérneműjavítást, teljes kiszolgálást. Továbbá állandó felügyeletet, tanulmányi ellenőrzést, szükség szerinti egyéni irányítást, kikérdezést, könyvtárnak és folyóiratoknak használatát, alapos sport- és katonás nevelést; a sport- és játékterek és szerek használatát; született olasz tanár vezetése mellett iskolán kívüli olasz társalgást legalább napi egy órában, német társalgást. Külön fizetendők a szülők kívánságára történő zeneoktatás és rendkívüli sport, idegen nyelvek tanítása az olaszon és németen kívül, az iskolai könyvek, füzetek és szerek.

Fizetnivalók:

- a) havi 120, ill. kedvezményesen 100 P,
- b) évi 105 P iskolai beiratási, egyes- és tandíj,
- c) évi 15 P orvosi díj.

Az igazgatóságnak különös gondja van arra, hogy ezen díjakon kívül rendkívüli kiadások lehetőleg ne terheljék a szülőket. Az internátusi díjak havi részletekben előre fizetendők, az évi orvosi díj egy összegben az év elején, a 105 P iskolai díj két részletben: szeptember és február elején. A szünetekért visszatérítés nem jár.

Az *orvosi díj* fejében az állandó egészségügyi ellenőrzés mellett az intézet orvosa minden tanulót év elején és év végén átvizsgál, háromhavonként fogvizsgálatot tart; sportorvosi tanácsadást, betegség esetén naponkénti orvosi látogatással orvosi kezelést nyújt. Szükség esetén diétás étkezést ír elő.

A rendes orvosi ellátásban természetesen nem foglaltatnak benn a felhasznált gyógyszerek, a műszeres és vegyi vizsgálatok (Röntgen-, elektrokardiopathia-, vér- stb. vizsgálatok), fénykezelések és egyéb fizikoterapiás gyógymódok (kvarc, sollux, diathermia), fogkezelések és pótlások; a szükségesnek talált és a szülők beleegyezésével végzett, hosszabb kúraszerű gyógyeljárások, pl. fürdőkúrák stb.; a szükségesnek látszó, vagy a szülők kívánságára történő szakorvosi vizsgálatok, vagy konziliumok. A külön fizetendő szolgáltatások az Orvosi Kamara által megállapított legalacsonyabb díjazás szerint történnek.

Tudnivalók.

1. A felvételt az intézet igazgatóságától lehetőleg ápr. 15-ig levélben is lehet kérni. Csatolni kell a keresztlevelet és a legutolsó iskolai bizonyítványt vagy ennek másolatát.

Az intézet I. osztályába felvett növendék szülei jún. 5-éig 50 P-t fizetnek be előlegként a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Győri Fiókjának 41.618. sz. csekkszámájára. Ezzel a befizetéssel történik meg a hely végleges lefoglalása. Erre a számlára kell beküldeni — minden hónap 5-éig — a havi tartásdíjat is.

2. Amint az előző iskola kiadja, azonnal meg kell küldeni a következő okmányokat is: születési anyakönyvi kivonatot, az iskolai bizonyítványt és az újraoltási bizonyítványt.

3. Ha külön értesítés nem megy, szeptember 7-én kell az intézetben megjelenni. Ekkor Hatósági (tishti orvosi) bizonyítványt is kell hozni arról, hogy a legutóbbi három hónapban nem volt a családban fertőző betegség. Az érkezés idejéről értesítést kér az intézet, hogy a poggyászt a vasutról az internátusba szállíttathassa.

4. Az egyéni felszerelés, melyet az intézetbe lépő növendék magával hozni köteles: legalább 6 ing, 3 hálóing, ajánlatos a pizsama is, 6 alsónadrág, legalább 12 zsebkendő, 12 pár harisnya (néhány fehérret is), ajánlatos, de nem kell 1 fürdőköpeny vagy fürdőlepedő és egy fürdőnadrág, 6 törülköző, 3—4 felsőruha (köztük egy

ünnepi sötétkék Bocskay-egyenruha), 2—3 pár cipő, 1 pár papucs, esetleg 1 pár sárcipő. Ajánlatos egy szürke Bocskay-ruha is. Diák-sapkát, tornatrikót, klottnadrágot az intézet szerez be a szülők költségén.

Ágyneműek: 80 x 180 szoros hármás derékalj és fehér piké ágyterítő (vagy e kettő használati díjaként évi 7 P), továbbá 3 lepedő, 3 paplanhuzat, 3 vánkoshuzat, 1 paplan, 1 vánkós, 1 takaró (pokróc) (ügynevezett dunna nem gyermeknek való), továbbá 3 szalvéta. A mosásba kerülő ruhák számára szükséges egy kb. 50 x 50 cm-es vászonzacskó befűzött zsinórral.

Évöeszközök: 1 kanál, 1 kés, 2 villa, 1 kávéskanál, 2 erős pohár (egyik fogmosó). Az intézet szerzi be a szülők költségén.

Továbbá: ruhakefe, hajkefe, fésű, fogkefe, fogpaszta, körömoló, kis tükör, szappan, ruhaakasztók.

Tankönyveket, füzeteket és íróeszközöket egyöntetűség kedvéért az intézet ad az előírt könyvkereskedői áron.

Hozni lehet: töltőtollat, fényképezőgépet, korcsolyát, sakktáblát, rődlit, sítalpat, turistapoharat és egyéb hasznos tárgyakat. Szórakoztató könyveket, zsebjátékot, ékszert hozni felesleges. A szemüvegeseknek legyen egy tartalék-szemüvegük is.

Minden tárgyon szembetűnő helyen legyenek rajt a növendék nevének kezdőbetűi és az igazgatóságtól megjelölt sorszám. A sorszám az összehajtott fehérneműn is látható legyen; harisnyán úgy, hogy viselés közben ne lássék. Az egyéni felszerelés tárgyairól két pontos jegyzéket kell átnyújtani.

A növendékek hetenként írhatnak levelet. Az előjáróság kb. másfél havonként küld a szülőknek értesítést. Élelmet küldeni teljesen felesleges; a növendékek csak cukorkát, narancsot kaphatnak hazulról.

5. A következő internátusi különórak vehetők fel: német, angol, francia, szlovák, vívás, lovaglás, javító torna, rajz, zongora, hegedű, fúvóhangszer, kertészeti, gazdasági oktatás.

Az intézetbe lépőknek a vakáció folyamán ajánlatos tollbmondás alapján a helyes- és szépírást gyakorolniok.

A m. t. szülők havonként egyszer vasárnaponként látogathatnak. Élelmezésről szerény áron az internátus gondoskodik, — ha van hely, — éjtszakai szállásról is.

*

Az eddigi tanulók július 15-ig 50 P-t fizetnek be beírási díj és tandíjrészlet címén.

A II. osztályba más intézetből felvett tanulók szeptember 7-én tesznek olasz nyelvből különbözeti vizsgálatot.

Cím: Olasz Nevelőintézet és Gimnázium Igazgatósága, Pannonhalma, posta: Győrszentmárton. — Vasúti állomás: Pannonhalma. Telefon: Győrszentmárton 5.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A pannonhalmi olasz kollégiumba az 1940/41. iskolai évre felvett tanulók.

A növendék neve és lakóhelye:

I. osztály:

Bencze József	Újpest
Bodroghközy László	Budapest
Czartoryski Iván	Budapest
Dobák István	Alsódabas (Pest)
Érdi Sándor	Budapest
Gróf Forgách Imre	Kopócsapáti (Szabolcs)
Gamauf Jenő	Sopron
Gáli József	Gyula (Békés)
Girscht Béla	Budapest
Gyertyánffy Bálint	Komárom
Gyöngyössi Imre	Ertény (Tolna)
Hantos Vilmos	Győrszentmárton
Kertesi György	Budapest
Mihályi Géza	Felsőgalla (Komárom)
Nádor József	Alsópél (Bars)
Olty Ede	Gönyü (Győr)
Quandt Richárd	Budapest
Pekanovich István	Budapest
Báró Piret de Bihain György	Nagyecséd (Szatmár)
Schaffer Imre	Celldömölk (Vas)
Sik Miklós	Mór (Fejér)
Stich Béla	Solymár
Szabó János	Budapest
Tóth Bálint	Keszthely
Végh Endre	Mezőörs (Győr)
Virágh Tibor	Budapest

II. osztály:

Boda György	Székesfehérvár
Beökönyi Tibor	Detk (Heves)
Gyapay Dénes	Tata
Térffy Tamás	Budapest
Walla Ferenc	Zirc (Veszprém)